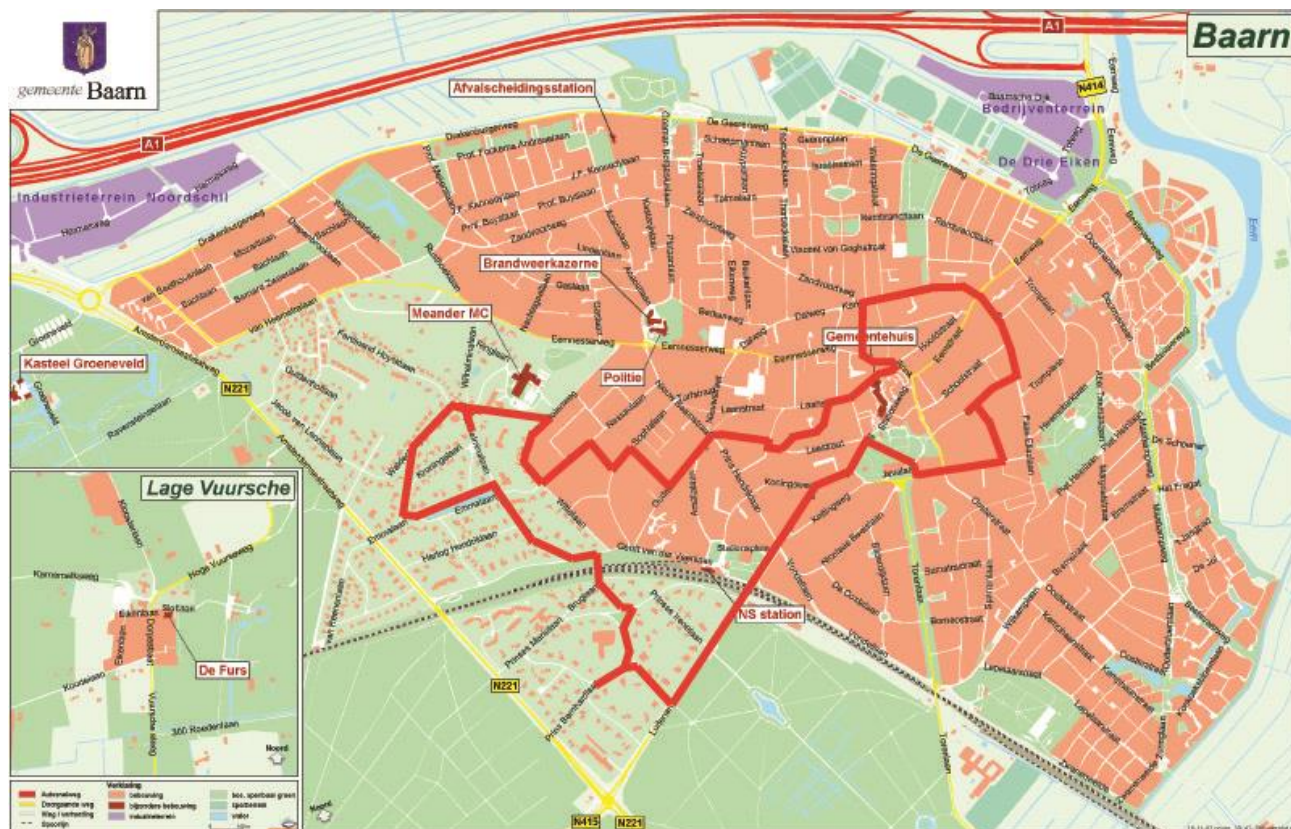

Historische Kring Baerne

Torentjesroute 7,0 km

Deze route door Baarn wordt u gratis aangeboden door de Historische Kring Baerne. Hiermee hopen we bewoners en bezoekers te verrassen met de vele karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn.

De serie routes van de Historische Kring Baerne bestaat uit de thema's:

- 1. Serres (7 km)*
- 2. Torentjes (7,0 km)*
- 3. Koetshuizen (9,2 km / 15,6 km)*
- 4. Rijksmonumenten (9,2 km)*
- 5. Gemeentelijke monumenten (3,5 km)*
- 6. Beelden (5,2 km)*
- 7. Religie (9,2 km)*
- 8. Literair (9,2 km)*
- 9. Lage Vuursche (15 km)*
- 10. Canonroute (16,4 km / 26,8 km)*

Bron: Torens van Baarn – Wil Hordijk ISBN 13: 978-90-79156-13-9

	LA=linksaf RA=rechtsaf RD=rechtdoor Rode nummers worden onderaan dit blad toegelicht	Start: De Generaal
1	LA Lt. Generaal van Heutzlaan 2	Mariaheuvel (1883)
2	Generaal Van Heutzlaan 4	Woudestein (1884)
3	RD hoek Van Heutzlaan- Julianalaan 11	Medan (1886)
4	RD hoek Van Heutzlaan- Julianalaan 8	Patria (1895)
5	RA Carolinalaan	
6	RA Prins Bernhardlaan 5	Villa Primrose (1908)
7	RA en links aanhoudend Julianalaan 4	Toren Badhotel (1888)
8	RA Prinses Marielaan 11	Foresta (1900)
9	TO Prinses Marielaan 11 het bospad in	
10	RA Bruglaan over het Kippenbruggetje	
11	LA Gerrit van der Veenlaan	
12	RA Wilhelminalaan 9	Liliane (1883)
13	RD Wilhelminalaan 12	Wilhelminalaan 12 (1904)
14	RD Wilhelminalaan 3	Parkwijk (1905)
15	Keer om en RA voor de Jugendstilvilla langs Emmalaan 7	Huize Welgelegen (1895)
16	RA De Beaufortlaan 4	Helvetia (1902)
17	RD De Beaufortlaan tot de tweesprong Pymontlaan 22	Den Heul (1911)
18	RA Waldeck Pymontlaan	
19	RD Ringlaan naast schakelkast bospad omhoog	
20	RD bospad volgen	
21	RA Molenweg 39a	Molenweg 39a (1920)
22	RD Molenweg	
23	LA Nassaulaan 38-40 Adriana en Juliana	Adriana en Juliana (1910)
24	RA Bothalaan	
25	LA Sophialaan 31 Watertoren	Watertoren (1903)
26	RA Gen. Karel van der Heydenlaan	
27	LA Oude Utrechtseweg 4a	Paaskerk (1880)
28	LA Amalialaan	
29	RD Prins Hendriklaan oversteken	
30	RD Leestraat	
31	LA Parkstraat	
32	RA Laanstraat 1	Gemeentehuis (1907)
33	RD de Brink, rechts de Pauluskerk	Pauluskerk (14e eeuw).
34	RD Brink oversteken richting Het Paard	
35	LA Eemnesserweg	
36	RA Kampstraat 8a	Witte kerkje (1893)
37	RA Kerkstraat 19	Nicolaaskerk (1904)
38	RD Kerkstraat 32	Aloysiusschool (1921)
39	RD de Faas Eliaslaan (Eemstraat oversteken)	
40	RA Cantonlaan	
41	LA Javastraat 28	bijgebouw Canton (1910)
42	RA Javalaan 7, op de hoek met de Bosstraat	Canton (1910)

43	RD Javalaan 3	Peking (1890)
44	Voorbij nummer 1 rechtsaf Pekingtuin	
45	Links aanhouden en het pad tot het einde volgen.	
46	LA Stationsweg 24	Quatre Bras (1897)
47	LA Stationsweg vervolgen naar Café-Eethuys 'De Generaal'	

Achtergrondinformatie torentjes:

Torenachtige elementen geven villa's een schilderachtig aanzicht. Baarn is dan nog omgeven door akkers en woeste heidegronden en omdat de bebossing nog laag is het de moeite waard om de hoogte op te zoeken. Vanuit een torentje heeft men zicht tot de Zuiderzee, de omliggende dorpen, de Utrechtse Domtoren en de toren van Amersfoort. Eind 19^e eeuw verschijnen er zo veel dat gesproken wordt over 'torendolheid'. In 2012 zijn er nog een twintigtal villatorenens over, waaronder die van het vroegere Badhotel, het gemeentehuis van Baarn en paleis Soestdijk.

Hieronder een aantal opvallende villatorenentjes.

Berg en Dal

Aan de Amsterdamse Straatweg staat op villa Berg en Dal een opengewerkte houten lantaarn met een uivormig dak met vier minikapellen en een rijk bewerkte windvaan. Van binnenuit is de lantaarn te betreden via een luik en is er uitzicht op de tuin en de bossen van Groeneveld.

Koetshuis Buitenzorg

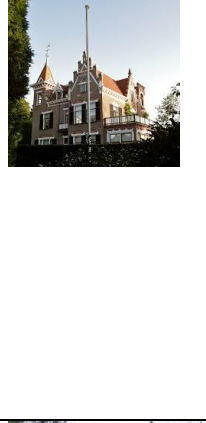

Villa Buitenzorg is waarschijnlijk ontworpen als een kopie van Paleis Buitenzorg op West-Java. Het koetshuis van het 200 hectare grote landgoed staat aan de Amsterdamse Straatweg. In de dakruiter hangt een uurwerk met een luidklok. De spits ervan is met zink bekleed. In het gebouw is het scoutingmuseum gevestigd.

Rusthoek

Een rond of veelhoekig bouwwerkje als bekroning van een gebouw wordt ook wel lantaarn genoemd. De ramen en de open voet ervan laten licht toe in de ruimte eronder. In de grote lantaarn hangt een uurwerk. De oorspronkelijke doorkijk tussen de zolder en de eerste etage is geopend, waardoor deze verdieping baadt in het zonlicht.

	Achtergrondinformatie Baarnse torentjes	
1	<p>Mariaheugel werd voor de Tweede Wereldoorlog bewoond door jeneverfabrikant Hoppe. In de oorlog werd ook deze villa door de Duitsers gevorderd. Daarna heeft er een jongenstehuis in gezeten. Na 1983 zijn er zes appartementen in ondergebracht.</p> <p>In de linkerzijgevel is een torentje opgenomen met een steil schilddak. Doordat de westelijke beuk er later bijgebouwd is staat de toren niet op een hoek, maar is in de gevel opgenomen. De ballusters van het balkon zijn afkomstig van het voormalige badhotel. In het verleden was de tuin driemaal zo groot als nu.</p>	
2	<p>Woudestein is in 1885 gebouwd door A.L. van Gendt voor M.C. van Hall uit Amsterdam. Hij was directeur van de Banque de Paris et des Pays-Bas en mede-oprichter van de Baarnse Bouwterrein Maatschappij, de projectontwikkelaar van het Prins Hendrikpark.</p> <p>Links van de hoofdingang bevindt zich een toren van vier verdiepingen. In elke bouwlaag bevindt zich een kleine vierkante ruimte.</p>	
3	<p>In 1886 laat tabakshandelaar Jacobus Nienhuys Medan bouwen. De witgepleisterde villa op de hoek Julianalaan / Generaal Van Heutzlaan is gebouwd naar voorbeeld van de kerktoren van Medan op het Indonesische eiland Sumatra. Met zijn drie bouwlagen steekt de toren één laag boven de villa uit. De ingang bevindt zich onder de torenpartij. Via de originele trap op de eerste verdieping kan het torenkamertje worden bereikt. Door een luik is de toren te bereiken.</p>	
4	<p>Patria heeft een toren met spits tentdak en een lantaarn bovenin. Door de positie op de hoek van de straat lijkt het alsof Patria twee voorgevels heeft. Op de tweede verdieping van de toren is een opvallend driedelig venster gemaakt. De torenkamer is de enige in Baarn die een volwaardige ruimte kan worden beschouwd. Na de bouw had het een atelierfunctie. Villa Patria is later gebruikt als herstellingsoord voor huismoeders en kreeg later een kantoorfunctie.</p>	
6	<p>Primrose is tussen 1885-1887 gebouwd als gastenverblijf voor Florence Grove op nummer 3. Na de grote verbouwing in 1908 werd het de woning van de ouders van de latere Baarnse burgemeester G.C.J. van Reenen.</p> <p>Links van het midden is een ingebouwde en overkapte toren met aan de voorzijde een kleine dakkapel. De ingang van het huis bevindt zich onderaan de spits toelopende toren.</p>	
7	<p>De toren van het voormalige Baarnsche Sanatorium is ontworpen door architect H.G. Berlage. Bij de bouw van het Badhotel zaten aan de toren twee vleugels. De ombouw van de torenspits was vroeger bereikbaar met een lift en bood bezoekers een fraai uitzicht. Het torentje is tegenwoordig slechts via een luik van binnenuit bereikbaar.</p>	
8	<p>Het tuinmanshuisje staat op de hoek van de prinses Irenelaan en de Marielaan. De woning is in verhouding tot de grootte en functie zeer rijk gedecoreerd. Op de boogvelden zijn tegelmozaïekjes aangebracht. Het huis hoorde bij Villa Foresta, vroeger Overbosch, aan de Van Heutzlaan. De linkergevel heeft een overhoeks geplaatst torentje waarvan de spits met leien is gedekt. De toren is binnen deel van de woonkamer waarbij de balken van de constructie goed te zien zijn.</p>	

12	<p><i>Villa Liliane met veel houtsnijwerk is in 1883 gebouwd op de hoek van de Eemnesserweg en de Veldstraat, waarschijnlijk in opdracht van de Amsterdamse reder Meursing. Vanaf deze toren kon de eerste eigenaar bij helder weer naar zijn zeilschepen op de Zuiderzee kijken. In 1894 werd de villa afgebroken en aan de Wilhelminalaan herbouwd. De spits met gekleurd glas in de belvédère is verdwenen in de jaren zestig. De ronde traptoren heeft een omloop van 360°.</i></p>	
13	<p><i>Wilhelminalaan 12 in Jugendstil is in 1904 ontworpen door C. Sweris voor opdrachtgever H. Wesselius. Het gebouw heeft een opvallende toren met balustrade, een ornament dat bij veel villa's in Baarn terug te vinden is. Vanaf hier kon in de tijd van de bouw de Zuiderzee worden gezien. De vele bomen in het park maken dat nu onmogelijk. Het houten uitkijktorentje dat er oorspronkelijk bovenop zat is in 1949 verdwenen.</i></p>	
14	<p><i>Villa Parkwijk wordt bekroond door een forse dakruiter met een koepeldak. Bij een renovatie begin 21^e eeuw kreeg het dak een nieuwe koperlaag. Het huis is in Engelse landschapstijl gebouwd voor de weduwe van garenfabrikant Carp.</i></p>	
15	<p><i>Villa Welgelegen werd rond 1900 gebouwd als villa Agatha op de hoek Emmalaan - Anna Palownalaan. Bouwmeester was mogelijk F.F. de Boois, die ook het raadhuis van Baarn ontwierp. De villa heeft twee torentjes. Op een hoek aan de Emmalaan is een vierkant torentje met een spits gebouwd. De oversteek wordt gedragen door schoren. In de toren zitten twee rondbogige openingen die iets weg hebben van de hoofdtoren van de Beurs van Berlage. Op de spits staat een hoge windvaan waarin een lepelaar en een kerktoren zijn verwerkt als verwijzing naar de familienamen van de huidige bewoners. Op de hoek met de Anna Paulownalaan staat een toren met kantelen. Daaronder bevinden zich twee rondbogige openingen.</i></p>	
16	<p><i>De naam Helvetia past bij het in chaletstijl gebouwde huis. Binnen zijn elementen in Jugendstil. De tekst 'in aere saulus' in de voorgevel betekent 'gezondheid in lucht' en sloot destijds goed aan bij de verkoopargumenten van het project. Op het klokkentorentje met ingesnoerde spits staat een windvaan. Het bronzen klokje verdween in de Tweede Wereldoorlog maar is inmiddels weer teruggebracht.</i></p>	
17	<p><i>Den Heul is in 1911 ontworpen door J.C. van Epen, die meerdere landhuizen heeft ontworpen in Baarn. Op het klokkentorentje staat een windvaan. Hieronder zit in de gevel een zonnewijzer. De villa heeft twee gebogen gevels en links een puntgevel. Een 'heul' is een oud woord voor duiker.</i></p>	
21	<p><i>Het dienstgebouw werd in 1920 gebouwd als koetshuis met stal in opdracht van P.E. Tegelberg. Bij de verbouwing in 1950 werd de stal verbouwd tot woonruimte. In de symmetrische voorgevel met topgevel zijn de dubbele inrijdeuren, het zolderluik en de hijsbalk van het dienstgebouw nog herkenbaar. Het dak van het klokkentorentje is met koper bedekt en slaat daardoor na verloop van tijd groen uit.</i></p>	
23	<p><i>De twee aaneen gebouwde villa's zijn in 1910 gebouwd door architect J.W. Lagerwey voor zijn vrouw A.A. Lagerwey en mevrouw G.M. Lagerwey. Op last van de bezetter, die geen namen wilde die te maken hadden met het koningshuis, werd de naam Juliana in de oorlog veranderd in Julia. De asymmetrische voorgevels hebben een smalle naar voren springende topgevel met links daarvan een serre.</i></p>	

25	<p><i>De watertoren uit 1903 heeft een hoogte van 29 meter en is ontworpen door de Utrechtse Waterleiding Maatschappij. De toren heeft een waterreservoir met een opslagcapaciteit van 500 m³. De watertorens uit 1896 in Utrecht (Lauwerhof) en Zeist hebben een soortgelijke architectuur als deze watertoren. De toren heeft in 2013 een woonfunctie gekregen.</i></p>	
27	<p><i>De Paaskerk heeft een steen met het opschrift D.A.H. Gezelle Meerburg 21 oct 1880. De grond werd beschikbaar gesteld door prins Hendrik de Zeevaarder. Hij had daarbij wel bepaald dat het een monumentale kerk moest worden. Dit heeft geleid tot de rijke detaillering in verhouding tot andere gereformeerde kerken. De kerk had bij de bouw een kruisvormige plattegrond. In 1904 zijn aan de achterzijde enkele ruimten aangebouwd en kwam er een tweede dwarsbeuk onder toezicht van architect Tjeerd Kuipers.</i></p>	
32	<p><i>Het gemeentehuis van Baarn bestaat uit een oud en een nieuw gedeelte. Het huidige gemeentehuis werd gebouwd op de plek waar daarvoor de villa "Mes Délices" had gestaan. Het gemeentehuis werd op 1 mei 1908 in gebruik genomen. Het gebouw heeft het karakter van een villa en heeft art nouveau-elementen aan binnen- en buitenkant. Op de hoek Laanstraat/Brink zit een torentje met een vierkante spits en smalle verticale vensters. De toren heeft een afgeschuinde hoek op de begane grond. De topgevels bevatten gebeeldhouwde aapjes. De in Jugendstil uitgevoerd centrale hal met trappenhuis met bordestrap in Art Nouveaustijl geeft toegang tot een aantal kamers met paneeldeuren.</i></p>	
33	<p><i>Tot 1580 was de Pauluskerk een rooms-katholieke kerk en viel het onder de Utrechtse Paulusabdij. In de kerstnacht van 1580 werd het overgenomen door de hervormden. In de vijftiende eeuw is het koor vergroot met een driezijdige aanbouw. Tevens werd toen het schip tot naast de toren doorgetrokken en de toren werd verhoogd tot de huidige geleiding met de galmgaten. In 1638 kwam er een tweede beuk naast de kerk en kreeg de toren de hoogte van 43 meter die hij nu heeft. Delen van de grafmonumenten zijn nog te zien in de kerk. Van het kerkhof rondom de kerk is niets meer over. In de zeventiende eeuw kwam er een hofkerkbank, speciaal voor stadhouder Willem III die in Soestdijk woonde. Prinses Juliana zat als koninklijk lid echter in de kerk en niet in de hofbank. Alleen als het druk is mogen er gelovigen in de bank zitten, anders wordt de bank vrijgehouden voor een lid van het koninklijk huis dat eventueel in de kerk komt.</i></p>	
36	<p><i>Het Witte Kerkje heeft een half ingebouwde toren en een opengewerkte achtkantige spits met in de toren een achtkantige klokkenstoel. Ze is gebouwd in 1893 naar ontwerp van J.D.F. van der Veen. De Nederlandse Protestantenvbond is een vereniging van vrijzinnige christenen die ook openstaat voor buitenkerkelijken.</i></p>	
37	<p><i>De Heilige Nicolaaskerk is een rooms-katholieke kerk vernoemd naar Nicolaas van Myra. In de Kerstnacht van 1580 werd de kerk te Baarn aan de katholieken ontnomen. Niet lang daarna werd de uitoefening van de katholieke eredienst verboden. Pas in 1703 kwam er weer een schuurkerk die aan de Zandvoortweg stond. In de loop van de 19e eeuw werd de schuurkerk te klein en werd een nieuwe kerk gebouwd. Die vroeg-neogotische kerk werd in 1861 in gebruik genomen. Deze was als</i></p>	

	<i>vanouds gewijd aan de heilige Nicolaas. Deze heilige is in de buitengevel te zien.</i>	
38	<i>Het gebouw van de Aloysiusschool is in 1921 gebouwd als ULO-school en ontworpen door Rigter en Van Bronkhorst. Het gebouw aan de Kerkstraat is genoemd naar de heilig verklaarde jezuïet Aloysius van Gonzaga (1568-1591), de patroon van de studerende jeugd. Bij de bouw was de school genoemd naar St. Bonifatius, maar toen de naastgelegen lagere roomse school in 1895 gesloopt werd, en in het huidige gebouw trok, bleef de naam Aloysiusschool. Op het dak met blauwe dakpannen staat een achtzijdig torentje met piron. Aan weerszijden staan nog enkele torentjes.</i>	
41	<i>Het bijgebouw van huize Canton werd gebouwd in 1910 als woning, stal en garage. Op de begane grond waren de stal, de 'remise', tuigenkamer, 'waschplaats', garage en werkplaats. De dienstwoningen zijn wit bepleisterd, de hoofdwooning is veel representatiever. Op de grens van twee aanbouwen staat aan de Javastraat een achtkantige toren van drie bouwlagen. Hierin zijn de toegangen tot de koetsierswoning en de chauffeurswoning opgenomen. Op de met leien gedekte torenspits staat een piron.</i>	
42	<i>August Janssen liet in 1910 het oude Canton slopen en door de architecten Schill en Haverkamp op dezelfde plek een nieuwe villa bouwen. In het nieuwe Canton zelf is nog een aantal elementen van het oude Canton terug te vinden. Zo is het fraai bewerkte hout onderaan de grote trapleuning afkomstig uit het oude Canton. Op het torengedak is een koepeldak met 4 vazen op de torenhoeken.</i>	
43	<i>Villa Peking staat aan het eind van de Torenlaan, van oorsprong een zichtas van het buiten De Eult op de Pauluskerk in Baarn. De oudste van de twee gevelstenen komt uit de Chinese villa Peking die in 1791 werd gebouwd door R. Scherenberg. Burgemeester De Beaufort verving de villa in 1890 door de huidige. Op het dak staat links en rechts een van de geveltop een oeil-de-boef. Boven de naar voren springende ingang bevindt zich een balkon met openslaande deuren. Hierboven zijn drie frontons aangebracht. Het torentje beëindigt de entree visueel.</i>	
46	<i>Quatre Bras kreeg haar naam door de ligging bij een kruispunt van vier wegen: Stationsweg met de Leestraat en Oranjestraat. Door de uitspringende muurstrook lijkt de ingang deel van een toren. Het puntdak van de toren loopt niet spits toe.</i>	
	<i>LA Stationsweg vervolgen naar Café-Eethuys 'De Generaal'</i>	